

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy óra 1.—
Egyes szám 4 kr

Megjelenik mindon-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpiaz, a város
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos petít
soronként 6 krjával
számíttatnak.

Hadilábon.

Debreczen, április 15.

(K. y.) Böleseleti problémát képez azon kérdés, hogy az ember ósállapotában, felebarátjával szemben, békés avagy hadilábon állott. A civilizáció eredménye, hogy ugy az egyesek, mint a népek boldogságukat a béke korszakában találják. Sajnos, hogy létezik egy olyan állapot is, mikor a béke ugyan uralkodik, de a nemzetek a harc előkészületeit nehezen hordják vállaikon.

Mi nem ezen általános mize-riákról akarunk szólni, hanem azon specifikus viszonyokról, mely köztünk és a Lajthán túli népségek közt uralkodik. A történelmi fejlődés arra kényszeríti a magyart, hogy Ausztriával bizonyos állami egységet képezzen, külön kulturával, külön törvényhozással, külön politikai fejlődéssel s mi ezeknél több, külön gondolkozással és külön érzelemmel.

Midőn a stagiriiai böles „Politika“ című művét írta, természetesen ilyen államformára nem gondolhatott, későbbi politikai írók sem álmodtak ilyen államformáról, de mint fentebb jeleztük, történelmi kényszer útján jött létre; már pedig az okos ember a kényszer előtt meghajlik s akezeptálja azt minden következményeivel.

Igy tettünk mi is, tetszett — nem tetszett, berendezkedtünk úgy,

hogy ha kellett áldozatot hozni a közösségnek, azt meghoztuk, csak arra kérve jó szomszédainkat: noli turbare circulos meos, hagyjátok fejlődni, boldogulni saját módunk, saját fölfogásunk szerint.

Nem tudtuk elérni! Ime harmincz éve, hogy eme jogviszony uralkodik, és a helyt, hogy ezen idő békitő és szentesítő pecsétjét e frigyre reá nyomta volna, azt kell tapasztalnunk, hogy legujabban oly állapotok jöttek oda át létre s oly áramlatok uralkodnak, mely azon jogformát, melyet a nemzet egyrésztől, és Ő felsége Ausztria nevében másrésztől alakítottak, végveszélylyel fenyegeti.

Nem beszélünk a küszöbön álló kiegyezési alkudozásokról, vagy a quóta emelése, vagy nememeléséről, mert ezen alkudozások sikeres befejezése oly messzire kiható államszükséglet, hogy azt a Lajthán-tuli kormány éppen ugy köteles keresztül vinni, mint a magyar kormány, mert ha azt nem teszi, vagy nem teheti, azonnal megszűnt kormány lenni. Ezekről nem szólnunk, mert ha az a mit el nem képzelhetünk, a vámszerződés és a többi kiegyezési pontok életbe nem lépnének, a kibontakozás reánk nézve ugyan nehézséggel fog járni, de végeredményében csak Magyarországra fog haszonnal járni.

Amde, ha a végzet vagy a sors, két családot arra kényszerít,

hogy egy házban éljenek, nem elegendő, hogy a demarkációs vonalt meghuzzák s azt szabják meg, eddig te jöhetsz, eddig én, ha a békés szellem a házban minden irányban feltétlenül nem uralkodik, perpatvarra minden perczen lesz alkalom. S ez a békés szellem Ausztriában nem csak hogy nem létezik, hanem szítás által, mesterségesen, de rendszeresen gyámolítva, a gyűlölet szelleme lepte el valamennyi tartományokat.

A kiegyezés után, a német elem és pedig a liberális irányu jutott kormányzásra. Vele való viszonyunk elég türehető lett volna, ha a régi tradíciókból, a centralizáció eszméje nem uralta volna őket.

Ott volt például Giskra, tetőtől talpig beesületes, alkotmányhü, kitünő államférfi, mindent meg tudott érteni, csak azt az egyet nem, hogy miért nem akarják a magyarok az osztrák szabadságot akezeptálni, miért ragaszkodnak annyira a specifikus magyar szabadsághoz. Közöttök és köztünk a viszony mindig türehető volt, mert volt bennök hűség az alkotmány iránt, volt bennök lelkesedés a liberáлизmus iránt és nem legutolsónak nevezhetők indoknak: ragaszkodásuk a később megalakított hármasszövetséghez.

A rövid ideig tartó és közbeeső Hohenwarth-féle epizódot gr.

TÁRCSA.

A sváb.

Írta: Tömörkény István.

Egyik kedves nótánk szeriat a német tudvalevőleg „hunczut“. Senki más nem hunczut, egyedül a német. Sok mindenféle jelzőnk van, azokat alkalmazzuk is olyan népekre, akik nekünk nem tetszenek, de hunczutnak egyet sem nevezünk. No, némi ok volt is rá annak idején. Humorisztikus ujságjaink a Bolond Miskától kezdve folyton-folyvást festenek egy igen erőteljes magyar embert, kitűnően borotválkozva, pompás lábszárakkal, derékhoz álló bekecsben. Vele szemben pedig esetlenkedik egy mód fölött nyurga és gyalázatos német, vékony az istenadta, mint a telegráfkaró és hálósipkában és papucsban létezik. Ezt a hitvány németet rendszerint elveri alkalmas fokosával a jeles magyar és a fokos ellen rozoga paraplijával a német hiába védekezik. A kis alkotmány óta nagy vagy kisiny formákban mindig így voltunk a némettel, pedig tudhatnánk, hogy az szokott az ember nyakára nőni, akit kutyába sem vesz. A mi németünk ugyan, voltaképpen az osztrák volt, de hát

az ilyesmit általánosítani szokás. Így terjedt a vélemény, hogy a német valamennyi hórihorgas és gémlábu és vajjon micsoda katoná lehet az olyan népség, amely a harcmezőn kávéval reggelizik, mikor a magyar huszár paprikás szalonát.

Időközben pedig mindezen véleményekkel szemben feltámad Európában a német. A most huszonhat éves meglepetésből fölocsudva a világ, kezdi érteni észszel, hogy ni, talán még sem csupa hálósapkából és papucsból áll ez a nemzet. Akárhogy keressük, a legtöbb munka s a legtöbb beesület ott kapható. Jól lehet, laposak ők, szögletesek és nincs meg bennük az a szellem, amit a század keres, de amíg a szellemes francia a Panama-csatornát fejezi be Lesseps elfogatásával, addig a kevésbé szellemes német a kieli csatornát nyitja meg. A különbségeknek mily rettenetes nagy mértéke! Hasonlatos az előkelő urhoz, aki négy lovon jár, de mindennap licitálják és a közpolgárhoz, aki nyugodtan hajtja két deresét és azt sem tudja milyen a járás a bírósági épület folyosóján, mivelhogy sem ő nem pörölt soha senkit, sem őt soha senki. — Ime mivé vált a pulideres német, a sörrel páczolt gyomru. — Nemrég veté oda a világnak, hogy egyedül az Istentől fél, senki mástól. Ezt ugyan más

is elmondhatja, mert hiszen a kántorék Pistája is azt kiabálta böggve, hogy megverte a jegyzőjék Jancsija, mintha pedig félne tőle valaki — azonban senkinek a szájában ez a mondás ugy nem illett sem akkor, sem most, mint a Hanzieba, a ki, a mikor beszél, egyuttal igazat is mond. Ez a ritka szokása meg van neki.

Van benne gondolkozni való; im kiválik ezzel a minden zsirral megkent Európából egy népfaj, erős, mint a tölgy, a mit még hatszáz év előtt is imádozt, egyszerű akkor, midőn minden más ennek ellenkezőjének akar látszani és munkás csodamód. Nyers, de őszinte, darabos, de beesületes és nem kívánván, hogy utánozzák, ő sem akar utánozni senkit. Hát mi ez? Hogyan van ez? Miért? Mi okozta? Hol rejtett ez bennök eddig s miként maradhattak meg az általános romlás között ilyeneknek?

A sógorom szabómester s két inasa pár hete fölszabadult. Az egyik magyar volt, a másik rácz, innen a szomszéd Torontálból. Ez volt a rendesebb: egy tökéletes békés fiu, aki bár minden ünnepnap hazajárt, magyarrá alakult. Abból ugyan szerbet többé nem formál senki. A két inas ilymód fölszabadult; ujakról kellett gondoskodni. Ismét akadt kettő: egyik

Andrássy Gyula egy kézmozdulattal képes volt a lomtár közzé löketni.

Tempora mutantur, az idők változásával, a liberális német elemet felváltotta a félliberalis, de még mindig német elem, evvel már viszonyunk koránt sem volt oly kedvező, de még mindig türhető. A Taaffe-kormány volt az, mely megkísérelte az osztrák szabadság gyenge és csenevész plántáját gyökerestül kitépni és a reakció visszahelyezését inaugurrálni. Hogy ezt alaposan keresztülvihesse, szükségesnek tartotta a szláv áramlatnak szabad tért engedni. Nos, meg is dagadt, hogy medrébe sem fér és már átesapni készül, hogy az egész osztrák területet ellepje.

A magyar embernél német gyűlölet létezett, de szláv gyűlöletnek nyomát sehol sem találjuk, ez pedig nagyon természetes dolog; minden elnyomatás, minden jogtiprás, minden reakció Magyarországon német lobogó alatt lett véghez vite, de meg a magyar aulikus hűség, mennyiben különbözik a német császári hűségtől; mennyire távol áll egy Szécsényi Pál kalocsai érsek dinasztikus ragaszkodása a Habsburg-házhoz, az ugyanakkori gróf Heiszter-féle hűségtől. — Amaz magasztos hazafisággal tudta párosítani királyához való hűségét, emez csak mint bakó és magyarok hóhérja tudott ragaszkodásának kifejezést adni.

Az egész kurucz költemény és hagyomány csak úgy leheli a német gyűlöletet és a negyvennyolcas hadjárat után keletkezett invázió, az elnyomatás mellett az erőszakos germanizációt irattazászlajára; dacára ezen évszázada-

dos gyászos emlékeknek, a békülékeny magyar faj rögtön felhagyott gyűlöletével, midőn észrevette, hogy az üldözöből üldözött lett és a mint a germánba való beolvadás veszélye elmúlt, rögtön fölébredt azon irány, hogy a német irodalom hatalmas kulturáját magunkévá tegyüek.

A szláv népekkel a magyaroknak nagyon számos és éppen nem kedvezőtlen érintkezési pontjai voltak a multban, sőt a lengyellel régi bajtársaság kötötte össze, de ez mind csak addig, a míg a szlávok nem lettek eszközei a klerikalizmusnak, de már minden árnyalat ezeknek szekerét tolja és érdekeit képviseli. Talán az osztrák lengyelek hagyományosai a régi lengyel dicső hazafiságnak, vagy hasonlitanak elődjeik bajnokaihoz, árulgatják támogatásukat a legtöbbet ígérőnek, nekik az ultraklerikalis Dipauli jó vezérnek, csak fizesse meg a schlachzieczek hűségét.

Körütekintve az ausztriai pártok és párttöredékek között, nem találunk egyre sem, mely rokonszenvet éreznénk irántunk, de a legádázabb gyűlöletet predikálja és hirdeti a magyar ellen. Hogy nem valami kellemes állapot, az nagyon természetes, de ha éber szemmel öröködünk, a veszély reánk nézve vajmi csekély. De nem csak kicsi, hanem nagyon mulékony is; mert azon pártok legbensőbb célja Ausztria fölbomlasztása, már pedig a legprimitívebb belátással megáldott osztrák államférfi tapasztalni fogja, hogy Ausztriának csak egy erős oszlopa van, melyen fennállása nyugszik és ez — *Magyarország*.

Politikai hir.

A quóta-tárgyalások.

Az osztrák quóta-bizottság mindjárt a megalakulása után elhatározta, hogy felhívja a magyar küldöttséget a további írásbeli érintkezés mellőzésével szóbeli tárgyalásokra. Ez az átirat napirendre fog kerülni a magyar quóta-bizottság e hó 24-én déli 12 órakor tartandó ülésén. A bizottság kétségkívül hozzá fog járulni a javaslatához s ily értelemben fog átirni az osztrák bizottsághoz, mely e hó 28-án fog ez ügyben újabb ülést tartani. Közvetlenül az ülés után, tehát még e hó végén az osztrák quóta-küldöttségnek mind a tizenöt tagja Budapestre jön s itt fog a maga kebeléből hét tagot kijelölni, akik a magyar küldöttségnek ugyanoly számu albizottságával május hó legelső napjaiban a quóta-arány megállapítása fölött szóbeli tárgyalásba lépnek.

Külföld.

Lueger, Bécs város polgármestere.

Lueger császári megerősítését a polgármesteri állásban esütörtökön teszik közzé hivatalosan, jövő kedden vagy szerdán pedig *Kielmannsegg* helytartó fölesketi. A fölesketést, mely az eddigi polgármester beigtatásoknál mindig a városháza kistermében ment végbe, ezuttal a városháza több ezer embert magába fogadó nagytermében végzik és Lueger felesketésére Bécs város összes kerületi bizottságait, az összes polgári testületek elnökségeit és végre az antiszemita képviselőket is meghívják.

A forrongó kelet.

Konstantinápolyban hire jár, hogy a tegnapi minisztertanács elhatározta, hogy ha görög részről megismételnék a támadást, *megüzenik a háborút*; ugyanabban a minisztertanácsban az *előnyomulás részleteit* is meghatározták. Hir szerint Anatóliából újabb csapatokat szállítanak Szalonikiba.

Kiszamosz körül *egyre folyik a harc*; az erősséget mindössze ötven török katona védelmezi s a fölkelők erősen szorongatják őket. A keleti oldalon lévő őrház már leégett. A Stephanie és Tiger osztrák-magyar hadihajók és a Virtess angol hadihajó ágyutüzelése elűzte a fölkelőket. A

magyar helybeli, a másik német innen a szomszéd Torontálból. (Ebben a szomszéd Torontálban ugyanis akad szerb, német, oláh, franczia, bolgár; csak éppen, hogy magyar akad benne kevés.)

Az új magyar inas már világot látott legényke: odavolt valami majolikagyárban, Bécsen fölül, két esztendeig tanulni, de nem tetszettek neki az ottani sor s haza kívánczolt. Így jutott ide. A másik sobase volt még nagyobb városban a maga falujánál, nem is tud egy szót sem magyarul, de azért még sem néz szét idegenül ebben az új világban. Kuttyákkal és macskákkal barátságot kötött, mindent kitapasztalt és különbségeket kezdett tenni. Már az első este, mikor peregni kezdett a kapucsöngetyü, mondta a többinek:

— Jeczt kummt ter Her ezaus.

— Honnan tudod? — kérdezték a svábtól.

— No — mondta a gyerek — mindig így szokott csöngetni.

Akkor volt pedig első napos a szabó házában és kisztihanddal üdvözölte a knédigesz frejlent. Szét nézett mindenütt, próbálta a gépeket.

— Ojjé! — szólt komolyan — ez szép dolog. Persze, persze, így van ez. Az okos ember, csak okos ember, szakt mej Muata immer.

Nem így volt azonban a másik új gyerekekkel. Tudnivaló, hogy a régi inas bizonyos fensőbbiséggel tekint a jövővényekre és parancsolgat nekik. De nem ment ám ez úgy a magyarral.

— Hozd ide azt a posztót.

— Hozza az ördög, — mondta az új gyerek.

— Ej — mondta az öregebb, egy igen komoly süvölvény, akinek már csak három hónapja van a szabaduláshoz — no nézze meg az ember. Majd meghuzom a füledet.

— Beléd is vágom ezt az ollót, — mondta az új gyerek.

Biz ez még akkor este a kezére vert az öregebbnek.

— Aj, — mondta erre a sváb — ez nem jól megy. Mindig az okosabbat kell tisztelni, hat mir immer mej Muata kszakt.

Kevéske dolog ez, szíves olvasó, egy falusi sváb gyerek története. Mégis azonban mennyi mindenféle van ebben tanulság. Epp olyan földmunkás család gyermeke, mint emezé, vagy talán még olyanabb s mégis hazulról elkerülve olyan nevelést hoz magával, mintha a Rousseau Emilje után indult volna az anyja, mikor tanitgatta. — Ennek a sváb asszonynak ott valahol Tribszvet-

ter tájékán mindenre kiterjedt a gondja. Még a honvágyról is tudott iskolát tartani a fiának.

— Ej — mondta a gyerek — most még csak jó. De majd jön a honvágy.

— Aztán?

— Áj, hat mej Muata immer kszakt, ha a honvágy jön, egy kártyát kell venni két krajczárért és azon megírni mindent. Dann iszt'sz ausz mit ta Hámvé.

Másnap estére már eltűnt a majolikas magyar. Hazament, mert nem tetszett neki sehogysem.

— Ta placz gfallt im varseinli net — vélte a sváb. A jo, ez nem jól van... Dolgozni kell, hogy az ember megélhessen. Man musz arbajte! És a tü csak könnyebb, mint az ekeszarva. Igen... Az élet nem játék. Az életben dolgozni kell, ha valamit akarunk.

Buksi szöke fejét fölemelve a posztódarabokról, amiket próbakkép varrogatott, kék szemével bátran nézett körül és komolyan a hit biztosságával ismétlé:

— So hat mir mej Muata immer kszakt...

nyugoti oldalon levő őrház még ép. A fölkelő vezérek már ismételten megkísérelték, hogy az európai hadihajók parancsnokainak háborus fenyegetéssel teli nyilatkozatot adjanak át. A fölkelők megkísérelték a nagy hadihajókra lövöldözni; de mivel nem tudtak bennök kárt tenni, azokra a naszádokra fordították tüzelésüket, amelyek a szigettel való érintkezést föntartják, de eddig ezeknek sem ártottak.

Ferencz József Szt.-Pétervárott.

Budapest, április 14.

A Figaro mai számában Whist — a mely név alatt egy kiváló diplomata rejtőzik — ily című cikkben foglalja közli királyunknak az orosz székvárosban teendő legközelebbi látogatásával. A cikk nagyfotosságu politikai kombinációt is tartalmaz, a mely nem egészen új ugyan, miután az északi császárságok szövetségének eszménye már ismételten felmerült, sőt a keleti események összegabalyodása óta konkrét formában is jelentkezett, mind a mellett érdemes a reprodukcióra, mert a Figaro szellemessége ebben is nyilvánul.

*

Mult év augusztus vége óta nem látták egymást. Az akkori találkozás az orosz czári pár hosszú európai útjának első állomáshelyén, az osztrák udvarnál történt és schönbrunni bódító ünnepek e találkozás befejezését képezték. Alig telt el huszonnégy óra az ünnepek lezajlása óta, a felséges vendégek alig utaztak el, két tragikus eset riasztotta fel a világot. Konstantinápolyban az örmény mézariásoknak esett sok ezer ember áldozatul, a czári pár hazautaztában pedig, egy kis vasuti állomáson Lobanov herceg halt meg hirtelen. A világ egy része már lángokban látta az egész Keletet a másik része pedig az északi hatalmas császártól várta egy szebb kor felvirradását...

Ferencz József császár és király e hó végén érkezik Szt.-Pétervárra Ottó főherceggel, aki a prezuntív trónörökösnek öcsese és Goluchovszki gróf külügyminiszterrel. Az uralkodó látogatásának tehát hivatalos, ünnepélyes jellege lesz.

Sok mindenféle okból Ferencz József keveset járt a szt.-pétervári uton, ámde most igen szerencsésen választja meg a pillanatot, hogy a megszakadt lánczot ismét egybeforraszsa. A kellemetlen és keserű érzés, valamint az orosz-osztrák feszültség összes okai megszűntek. Szófiában senki sem gondol most arra, hogy bolgár fejedelmet neveljenek Ausztria befolyása alatt; Bécsben röviden végeztek azzal a Szerbiával, a mely a Ballplatzon akart támaszt keresni.

II. Vilmos császár már hosszabb idő óta befoglalta terveibe, hogy véget vet az antagonizmusnak, amely a Balkán félsziget és a Bosporus kérdésében Bismarck által idéztetett fel az oroszok és az osztrákok közt.

Sokan azt kérdezhették tőlem:

— Minek ez a sok kommentár ily egyszerű tényhez? A császári pár vendége volt a bécsi udvarnak és az osztrák császár most ez a látogatást viszonzni megy. Nincs annál természetesebb és korrektebb valami.

Helyes, felelhetném én. A politika nem inspirálja ezt az utazást. Ámde a politikának az a szokása, hogy mindenbe beleavatkozik és így lehetetlen, hogy itt is ki ne vegye részét. Ferencz József, miután az emberi dolgok minden végletével megismerkedett, Európában oly tekintélyt szerzett, mely előtt mindenki meghajlik. Abban sem kételkedik senki sem, hogy az orosz czár és az osztrák császár

közt, 1896. év augusztus havában, a keleti kérdésből kifolyólag bizonyos megálapodás létesült, a melynek következményei, legalább eddig, békés irányban érvényesültek.

A francia köztársaságnak nincs oka panasza a bécsi kabinet ellen, bár ez elfogult irántunk. Mi inkább üdvözljük, hogy most tartós közeledés mutatkozik az osztrák udvar és a szent-pétervári udvar közt.

A szt.-pétervári látogatásba a politikai kérdést a német császár intervenciója viszi be.

Mielőtt Ferencz József elindul Szt.-Pétervárra, április 22-ikének reggelén, Bécsben nagy katonai szemle lesz és erre II. Vilmos császár is eljön. Az ilyen szemlékben szenvedélylyel vesz részt I. Vilmos unokája, akit egy szellemes német ember *defilirium* tremens-ben szenvedőnek mond. Mégse hisszük, hogy bécsi útjára most pusztán ez a *defilirium* bírta volna rá.

A két császár találkozása valamely hallgatag megegyezésen alapul, melynek nagy a jelentősége. Tanácskozni, értekezni akarnak, a mikor egyikük egy harmadik császár látogatására megy. Sőt mi több, a mikor Ferencz József Szt.-Pétervárról visszajön, Bécsbe Berlinen át tér vissza. Így tehát, a látogatás előtt és után II. Vilmos császár lesz az első, a ki értesülni fog a tény állásáról.

Németország és Ausztria karjaiba készül ölelni Oroszországot és visszaállítják a klasszikus hármasszövetséget, az északi „három császárak” szövetségét.

A szocializmus terjeszkedése.

Debreczen, április 15.

Alig indult meg a mezőgazdasági munka, nyugtalanító hírek érkeznek a tejjel mézzel folyó magyar Kanaánnak legtermékenyebb részeiből. Az Istent és hazát tagadó izgatók által a szociális eszmékkel megmételtyezett nép Torontál, Csongrád, Arad, Csanád, Temes, Békés és Biharvármegyékben, túl a Dunán és Tolnában, Baranyában és Somogyban szervezkedik és vesztett türelemmel sztrájkra készül ha a gazdák és urak nem teljesítik kívánságaikat; ha nem adják meg nekik a rendes, méltányos napszámot, amivel annyit kereshessenek, míg tart a munka, hogy magok és családjok abból tisztességesen megélhessenek, amikor télen semmi hasznát nem vehetik a kapának, meg a kaszának.

Kormány, nemzetgazdászok, gazdasági egyletek, közigazgatási hatóságok sokat foglalkoztak és foglalkoznak még ezzel a nagy társadalmi bajjal, mely összekötésbe hozta a birtokos osztályt a kenyerét csupán két keze munkájával kereső vagyontalan tömeggel.

Nehéz lesz a gyógyító balsamot megtalálni erre a nagy nyílt sebre, amelyet társadalmunkon a tagadhatatlanul meglévő egészségtelen viszonyok támasztottak.

Nehéz, mert idegen talajból ide vetődött lelketlen izgatók veszedelmes tanok hirdetésével elmérgesítették a sebet s rohamosan inficiálták az addig épnek, egészségesnek tartott részeit is a nemzettestnek, megrontották józan gondolkozását, hiu ábrándokkal elszédítették a fejét és a hazaszeretetet legbecsesebb, legszentebb érzelmeit is kiirtani törekszenek szívéből annak a népnek, amelyet eddig a

magyar faj legerősebb, legbiztosabb alapjának ismertünk.

E rend és béke bontó eszmék, e veszedelmes kórtünetek eddig nem találtak fogékony talajra a munkaszerető, dolgos, józan értelmű debreczeni és hajdumegyei mezei munkás elemek között. Pedig a szociálista izgatásokból élő dologkerülő mesterlegények több ízben megkísérelték behálózni a mi népünket is. Debreczenben, ahol az ép-kéz láb ember, ha dolgozni szeret, mindig kap munkát s szegényesen bár, de becsületesen meg tud élni, hála Istennek még eddig nem tudták az elégedetlenség konkolyát elhinteni.

Muló jelenségek voltak azok is, amelyek hol B.-Ujvároson, hol Nádudvaron felmerültek. A munkaadók méltányossága, az előjáróság tapintata s magának azimént még zugolódo népnek józansága csirájában elfojtotta a lappangó szocializmus lángjának kitörését.

De most, mint a medréből kitorrt vizár úgy rohan a nemzetközi szocializmus veszedelme vármegyénk felé.

Békés vármegye egész területét elborította a szocializmus hulláma. Csak egy keskeny szalag, a bihari Sárrét választja el Békést Hajdúvármegyétől. De már ez a terület sem szabad. Inficiálva van már a tordai járás is, amely közvetlenül határos Hajdumegyével.

Igy szorosabb összeköttetésbe léphetnek egymással a bihari, békési, esanádi, esongrádi szociális izgatók; egy óriási lánczolatot képeznek a titokban szervezkedő szociálista egyletek, a melyek kölcsönösen támogatják, biztatják és erősítik egymást s a forrongó mozgalmat a vezetők feltartóztatlanul, hőmpölyögtetik odébb-odébb új területek felé, a hol mindig találnak elégedetlen, könnyen megnyerhető félrevezethető elemekre.

A b.-tordai járás főszolgabírója és az ottani esendőrség kiterjedt szociálista szövetkezetet fedezett fel.

Nagy-Bajomból érkezett tudósításunk egy házkutatásról szól, melyet egy nagy titokban megalakult szociális egylet vezetőjénél tartottak meg. Az eredmény az, hogy Gál Antal földmivestől, az egylet elnökétől számos szocialista irányu, államellenes nyomtatványt koboztak el; és megtalálták nála a tagok névsorát, melyeknek száma már eddig meghaladja a százötvenet. A csendőrség sürgősen kérte megerősítését, mivel a zendülés lehetősége sincs kizárva.

De nemcsak Nagy-Bajom községében, hanem Bárádon és Udvariban is akadt már a csendőrség a szocialista szervezkedés kétségtelen jeleire.

*

Nem akarjuk a közeledő veszedelmet nagyobbak látni, mint amilyen; nem szeretünk ok nélküli tulzással rémképeket festeni magunk elé.

Csak rá akartuk terelni azok figyelmét, akiket ez legközvetlenebbül érdekel s azokét, akiknek kötelességük, ha ég a szomszéd háza, megóvni a mi házunkat attól, hogy a tűz bele ne kapjon ennek fedelébe is.

Bizunk a mi népünk józanságában

is, mely nem engedi magát álapostolok által elámíttatni.

Szégyen és gyalázat lenne a mi magyarjainkra, hogy míg a szecskán és zabliszten tengődő szegény ruthén nép ott a felvidéken, hü marad a hazához a nemzeti eszméhez, addig itt az aranykalászos rónán, panaszba tör ki a magyar nép színe java.

NAPI HIREK.

Időjárás

A központi meteorológiai intézetnek Debreczenbe küldött jelentése szerint a következő időjárás várható:

— Április 15. —

— Változó felhőzet. — Enyhe. — Jelentékeny csapadék nélkül. —

— **Lapunk legközelebbi száma a holnapi ünnepnap miatt szombatn este a szokott időben fog megjelenni.**

— **Az állomás kibővítése.** A vasuti pályaudvar kibővítését a megállapított építési program szerint legközelebb az Ispotály-laposán folytatják, a hol az új teheráru raktárak fognak épülni. E célból a pályaudvar mellett lefutó nyitott fővezető csatornát a városnak, mely ezt magára vállalta, mindenekelőtt be kell boltoltatnia. Tegnapelőtt tartották meg ezen csatorna építésre az árlejtést. A 7656 forint előirányzott költségéből Horváth és Biczó 4, Károlyi S. pedig 3 1/2 %-ot engedtek. Minélfogva a 478 folyó méter csatorna építését a mérnöki hivatal a legolesőbb ajánlatot tévő Horváth és társa építőmestereknek javasolja kiadatni.

— **Dohánykiserletli állomás Debreczenben.** Már tegnap jeleztük, hogy a földmívelésügyi miniszteriumban nagyfontosságú tanácskozást tartottak az egész ország dohánytermelésének emelését előmozdítani hivatott dohánykiserletli állomás létesítése tárgyában. Az ankéten jelen voltak: *Tornay Béla* min. tanácsos elnök, br. *Malcomes* osztálytanácsos, mint előadó; *Szukovai* osztálytanácsos a pénzügyminiszterium képviselőjében, *Gullner Gyula* orsz. képviselő, *Daróczy Vilmos* a „Dohány-ujság” szerkesztője, *Cserháty m. óvári tanár*, *Szűcs Mihály*, *Kerpely Kálmán* Debreczenből stb. Mint jegyző *Károly Rezső* keszthelyi tanár működött. Az ankét elvileg megállapodott abban, hogy ezen kiváló mezőgazdasági jelentőséggel bíró új intézetet Debreczenben legcélszerűbb felállítani, miután az ország legfontosabb dohánytermelő vidékeinek Debreczen a központja. Ha a pénzügyminiszterium s majd az országgyűlés is hozzá fog járulni az új intézmény felállításához, ugy ezt még ez évben szervezni fogják s működését a már kidolgozott szervezet alapján a jövő év tavaszán megkezdni működését. — A tervezet szerint a Debreczenben felállítandó központi főállomáson kívül fiók kiserletli állomásokat is rendeznek be minden nagyobb dohánytermelő körzet központján pl. B.-Csabán. Ez állomásokon, illetőleg ezek vezetése és felügyele mellett fogják termelni az egyes vidékeknek legjobban megfelelő dohány-fajták magvait; kipróbálni és a gyakorlati életbe bevezetni a dohány erjesztés, kezelés, füllesztés; általában az okszerű dohányművelés és kezelés legjobb módjait. Igy akarta földmívelésügyi kormányunk

a hazai dohánytermelést felvirágoztatni és versenyképessé tenni s különösen ilyképen igyekezik elérni azt a célt, hogy minél több szivarboritéknak alkalmas dohány levelet termelhessünk, a minek fellette nagyon szükében vagyunk.

— **Uj postahivatal Debreczenben.** Számos csapó- és kossuth-utcai lakos ezen a város részen postahivatal felállítását kérelmezte a nagyvárad posta és távirdaigazgatóságtól. Ez hajlandó is teljesíteni a kérelmet, miután az új posta-állomás 980 frtra rugó költségét fölösen fedezik az 1400, sőt 1800 frtra számítható bevételek. Az igazgatóság Kossuth-utca tulsó részén, még inkább pedig a Csicsogó felé Pacsirta vagy Csillag-utczán óhajtaná legcélszerűbben elhelyezni az új postahivatalt. — Tegnap átirott a városi közigazgatási bizottsághoz, hogy ez nyilatkozzék, hogy kívánatosnak tartja-e kereskedelmi és ipari szempontból a postahivatal felállítását s a város mely részén vagy mely utczáján volna legjobban elhelyezhető. Erről olyan módon kér az igazgatóság értesítést, hogy annak alapján a postahivatal nevét is megállapíthassa.

— **Hivatalos eskü.** A városi tanács mai ülésén tették le a hivatali esküt az ujonnan kinevezett, illetőleg előlépett tisztviselők: *Papp József* számtiszt, *Sipos György* házipénztári, *Kapros Sámuel* és *Somogyi József* adópénztári számtisztek.

— **Óvónök a népiskolában.** A vallás és közoktatásügyi miniszter körrendeletet intézett a tanfelügyelőséghez és megküldötte azt Hajdumegye és Debreczen város közigazgatási bizottságának is. A rendelet azon a bajon akar segíteni, hogy az országban a kisdédovási törvény lassu végrehajtása miatt sok száz okleveles óvónök állás nélkül van. A miniszter a bajt első sorban a törvény szigoru végrehajtásával orvosolja, megszapozitván a kisdédovádiak számát, másodsorban pedig megengedte, hogy az óvónöket tanítónői állásra alkalmazják az államilag segélyezett felekezeti iskoláknál, ha a pályázatokon okleveles tanítónök nem jelentkezik. Az így alkalmazandó óvónök a tanítónök részére megállapított teljes javadalmazást élvezi s köteles két év alatt a tanítónői képesítést megszerezni, a mikor ideiglenes állásában véglegesítettik. Az óvónök tanítónök helyettesítésére föltétlenül alkalmazandók.

— **Távozó lelkész.** *Mindszenti Imre* debreczeni születésű, főskolánk volt kitűnő növendéke, éveken keresztül a debreczeni ev. ref. egyház általános szeretett és tisztelt segédlelkésze, f. hó 20-án bucsuzik el Debreczenből, hogy elfoglalja új állását, *Sajó-Kazán* (Borsodmegye) melynek ev. ref. egyházközsége lelkészeül megválasztotta. Az új lelkész installációja f. hó 25-én lesz, mely ünnepségre az ifju lelkész barátai közül Debreczenből is többen átrándulnak *S. Kazára*. A távozó lelkészben lapunk egy derék munka társat veszít.

— **Kerületi tornaverseny.** A vallás és közoktatásügyi miniszter az idej kerületi tornaversenyek egyik helyeül Hunyadmegye székhelyét, *Dévát* jelölte ki. A dévai kerületi tornaversenyen vesznek részt besztás szerint a debreczeni tankerülethez tartozó középiskolák növendékei is.

— **Bodossy Pál halála.** Egy általános becsült, szeretett, derék jó embert törült ki a halál ma az élők sorából. Egy embert, aki minden nemesért, szépért lelkesült; akinek tisztelője, barátja lett első találkozásra mindenki; a kinek a szíve tiszta volt, mint az arany és esze fényes, ragyogó, mint a gyémánt. Pali bácsi, a jó Pali bácsi! Ki ne ismerte volna őt? Ki felejtette volna el őt, ha csak egyszer is élvezhette szellemes társaságát? A gazdag szellemű, vidám öreg ur becézett kedvence volt nagyszámu barátainak, a társaságok óhajtották jelenlétét s az ifjuság boldog volt, ha közelében érezhette magát. Sikerral forgatta az írói tollat is. Feltűnésre soha sem vágyott; de azért különösen a helyi lapokban számos szellemes, humortól csillogó dolgozata jelent meg. És most a vidám ajkakat a halál lezárta örökre; a szellemtől ragyogó szemeket homályba vonta az enyészet. *Bodossy Pál* ravatalon fekszik immár a közkörház halottas kamrájában, csöndesen, megnyugodva. Legyen emlékezte áldott.

Életrajzadataiból a következőket közöljük: *Bodossy Pál* *Ér-Diószegen* született 1827-ben. Édes atyja iparkodó szabó mester volt, ki családjával már 1828-ban Debreczenbe költözött s állandóan itt telepedett le. Pál fiát a kollegiumban taníttatta, ki aztán biennis diák kora, a filozófia (a mai érettségi vizsgának felel meg) bevégezése után kiment rektoriára Biharba. Nehány évig rektorkodott már ott, mikor 1848-ban a szabadságharc *Bodossy Pált* is a dicső honvédsereg zászlói alá vitte. *Bodossy Pál* élénk részt vett a szabadságharcban. A nemzetöröknél együtt szolgált *Simonffy Imre* kir. tanácsos, polgármesterrel, a ki akkor nemzetőrszázados volt. Itt tizedes, majd őrmester lett s mint hadnagy került a 68-dik zászlóaljhoz. A bántásban ő ujonczozott, ő kezelte az osztrák bankókban befizetett katonaváltság díjakat, a melyeket 25,000 frt összegben a világosi fegyverletétel hírére kiosztott a megváltottakért szolgált katonák között. — A világosi gyásznapi után ismét visszament Biharba, a hol még egy kevés ideig végezte a rektori teendőket, aztán Szatmára, majd Budapestre ment; mindenik helyen a váltó törvényszéknél dolgozgatott. Ez alatt magán uton elsajátította a jogtudományokat s Budapesten a vizsgát is letette. Az 1868. évben, az áprilisi gyűlésen választották meg a tiszántuli ev. ref. egyházkerület iroda vezetőjévé. Ezen minőségben mint *Balogh Péter*, *Révész Bálint* és *Kiss Aron* püspökök titkárja végezte kötelességét rendíthetetlen buzgalommal egész a mostani időkig, míg betegsége ágyba nem döntötte. — Májbaja támadt, mely ezelőtt két héttel ágyba feküdni kényszerítette, melyből többé nem is kelt fel. Nyáron rendszeren a nagyerdőn lakott, télen az utóbbi években *Csiky Lajos* akad. tanár péterfia utcai lakásán. Innen is vitték ki tegnap reggel a közkörházba, miután baja aggályosnak mutatkozott. Ma reggel 4 órakor aztán ott a jó, a felebarát szerető ember jobb létre szenderült.

Haláláról a tiszántuli ev. ref. egyházkerület a következő gyászjelentést adta ki: A tiszántuli evangélikus református egyházkerület mély fájdalommal jelenti, hogy *Tekintetes Bodossy Pál* ur az egyházkerületi iroda 29 év óta buzgó és fáradhatatlan vezetője, püspöki titkár életének 70. évében csöndesen elhunyt, 1897. ápril hó 15-én reggeli 4 órakor. Temetése a városi közkörházból ápril 17-én, délelőtt 10 órakor, egyszerű gyászszerterással leendő s hült tetemei a Csapó-utcai ev. ref. temetőbe tétetnek örök nyugalomra. A tisztaszivű hazafi kötelességét minden időben rendíthetetlen hűséggel teljesítő, az egyházkerületet szakismerettel és vallásos lélekkel híven szolgáló nemes keblű férfinak emlékezte legyen áldott!

— **Uj tanács jegyző.** Illéssy Gyula tb. aljegyzőt, aki eddig az árvaszéknél dolgozott, a mai tanácsülésen a tanácshoz osztották be.

— **Az Olajútó rendezése.** A Kis-Kassának is nevezett Olajútó-telep fennállásának századik évfordulóján nagy átalakulásnak néz elibe. A tanács rendet akar csinálni ott, ahol eddig kiki úgy építkezett, mintha gazdátlan volna ez az egész terület. Építkezési engedélynek, szabályozási vonalnak, talán még udvarkerítésnek sincs semmi nyoma s a félig földbe sülyedt apró viskók olyan összevisszaságban állanak egymás mellett, mint ahogy tavaszi eső után támadnak vakondok-túrások a mezőn. Az Olajútó területe a város tulajdona s minden engedelem nélkül épültek ott a szegény embereknek szerény igényű házikói, amelyekből a város, ha embertelenül akart volna cselekedni, jogosan még kizavarhatta volna őket. A tilalom száz esztendő óta mindig is a fejk fölött lebegett — mint a Damokles kardja, — az állandó lakozás még az első őstelepülőknek, az érdemes olajútó ezéh tagjainak sem volt megengedve. Hogy mégis lassankint úgy benépesült ez a néhány holdnyi terület mint egy méhkas, azt csak a hatóság elnézése okozta, mely a gyakran megújított tilalmat sohasem hajtotta végre érélyes kezekkel. Mostanában, hogy a tanács körében megint komolyabban kezdték foglalkozni az olajútóbeli, a közrendőrségi és közegészségügyi követelményeket is veszélyeztető rendetlen állapotok megszüntetésével, Bartha Dániel többet magával a beépült telkek megváltásáért folyamodott a városhoz. A tanács erre a t. főügyészt és a főmérnököt megbizta, hogy hívják fel nyilatkozattételre az érdekelteket: mennyit hajlandók fizetni a telkek négyeszlőért s hogy szabályozási tervet dolgozzanak ki. Stahl Géza főmérnök tegnap terjesztette be a tervrajzot felemlítvén azt is, hogy Bartha Dániel és társai úgy nyilatkoztak, hogy ők nem tudják közös megegyezéssel az árakat megszabni; hanem a város állapítsa meg. — A mérnöki hivatal 40 egyenlő nagyságu telekre osztotta a kérdéses területet, melyek egy középső és két szélső utca közt fekszenek. Egy-egy udvar szélessége 10.66, mélysége 23.1 öl s területe pedig 246 négyeszlő öl. Az utak 7.8 öl szélesek. A mérnöki hivatal szerint ez a terület munkás telepnek is felhasználható volna.

— **A katonai fegyverraktár.** Debreczen város törvényhatósági bizottságának azon határozatát, amelyet a katonai fegyverraktár terveinek és költségvetésének elfogadását és az építés elrendelését illetőleg hozott, a honvédelmi miniszter jóváhagyta.

— **Halálozás.** Részvétellel vettük a gyász-hírt, hogy Neudert Antalné, szül. Bignio Vilma cs. és kir. uhlánus százados özvegye életének 53-ik évében elhunyt. Temetése holnap délután fél 5 órakor megy végbe az egymalom-utca 824. sz. halottas háztól. Nyugodjék békében. A temetést Kernáts rendezi.

— **Temetői utak kövezése.** A tanács ma határozott a temetőbe vezető utak kikövezése ügyében beadott kérelemre s elrendelte, hogy a Kossuth utcai temető utja még az idén 1500 frt költséggel sűrűn kiépítessék, a Hatvan utcai temető utjait pedig az utadőlapban e célra felvett 600 frt erejéig megkezdésék. A péterfia és várad utcai temetők utjának kikövezésére később kerül a sor, mert azokra most az utadőlapban semmi sincs felvéve.

— **A házipénztár és a számvétség.** A városnál tegnap alakult meg Komlóssy Dezső elnöke alatt Kernhoffer József jegyzőből

és Koncz Elek bizottsági tagból a házipénztárt és a számvétséget ellenőrző bizottság.

— **A helybelli „Első takarékpénztár“** tekintetes igazgatósága a f. évi március 28-dikán tartott közgyűlése határozatából kifolyólag egyletünk részére 10 frtot adományozni kegyeskedett. A midőn ezen összeg vételét ez uton is nyugtázom, nem késem a tekintetes igazgatóságnak ezen nemesezéli adományáért egyletünk nevében *hálás köszönetemet* nyilvánítani. Debreczen, 1897. április 14. *Csengeri Imre*, mint a „Bikur-Cholim“ betegsegélyző egylet elnöke.

— **Tornyai János levele.** Tornyai Jánostól ma a következő levelet vettük és adjuk szóról-szóra, betűről-betűre: Vidéki hír az alolirt irata szerint Jónapot kívánok tekintetes szerkesztő ur egyéb ujsággal nem szolgállok. Jegyezve csak 1897 4/14-én 2 óra 45 perczkor a városnépét a tűzjelző harang kétségbe ejtete a tűz 3 tized 784 számú, udvarba volt, Tisztelt Makai István közpolgárnál az égő tárgy egy kis Csomó Szalma széle más fél ül, hosza szinte a tüzet a háznál lévő gyermek cselekette egy 3 éves fiu akirerá valot egy 5 éves fiu egyszerűen meg is mutata az 5 éves Lajos, hogy a 3 éves pista Játékból meggyútota a szalmát a gyermek eszt töredelmesen valottabe egy derék Csendőr nyomozása után így, hát, érdemes nevét is említenem Martos Gyula m. kir. Csendőr a T. K. városi rendőr biztos ur is szigoruan azonnal védelemre indította a feeskendezőket, és az igen szigoru igyekezet melet a kár nemlet terjedő ezenel én alól irot figyelmeztet, apát anyát a gyermek elöt ne hagyák a gyulékony eszközöket isten Vele T. K. szerkesztőúr versiró. Tornyai János magyar vándor, lantos.

— **Megrendszabályozott keményítőgyár.** A nagytemplom környékén lakók jogos panaszaát szüntette be a városi tanács mai ülésében, midőn a Nagy-Hatvan-utca elején lévő Bignió-féle keményítő és csiriz gyár tulajdonosát utasította, hogy a környéket kellemetlen kőszénfüsttel elárasztó gőz-motoru berendezését 30 nap alatt gázmotorral cserélje ki.

— **Leleplezett banda.** Veszedelemes titkos közkereseti társaságot fedezett fel a csendőrség. A vizsgálat sikere érdekében még ma nem közölhetünk részleteket a banda viselt dolgairól, melynek tagjai különben már hurorkra kerültek.

— **Talált tárgyak.** Találtatott egy arany mellű és egy polgári önségélyző egyleti betéti könyvecske, amelyeket igazolt tulajdonosaik Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány hivatalos helyiségében vehetnek át.

— **A med. dr. Reclam Károly** által alapított nyilvános és magángyógyászati „Egészség“ cz. folyóiratban a következő tudósítást olvassuk: „Hoff János maláta-készítményei különösen kitűnnek táplálékonságuk, könnyű emészthetőség- és erősségük által, ugyannyira, hogy elsőrangú táp- és élvezeti szernek bizonyultak. Ezen gyártmányok előnye emészteségi gyengeségnél, általános testi elgyengülésnél és sápkórnál, továbbá köhögés, rekedtség és a légző csövek hurutos szenvedelménél különösen elősmertek, anélkül, hogy azt bővebben fejtegetnők. — Továbbá Hoff János cs. és kir. udvari szállító (Bécs, I. Graben, Bräunerstrasse 8.) maláta egészségi italának megbecsülhetetlen jeles tulajdona abban áll, — mint már többszörösen híres vegyészektől elemeltetett és bebizonyított — hogy teljesen csiramentes és így a leggyengébb betegeket is használhatják.

— **Budapesti élet.** Sokan még mindég azon téves nézetben vannak, hogy fővárosunkban a vendéglői élet drága, pedig szó sincs róla, a közelmúltban alkalmunk volt özv. Pribitzek Sándornéknak a belvárosban illetve a kis-korona-utcában levő — a fővárosban előnyösen ösmert — nemes izléssel és kiváló

kényelemmel berendezett Korona vendéglőjében jutányosan és mind a mellett pompásan étkezni. Nem is csoda, ha e kollema vendéglő nem csak a fővárosi, de a vidéki előkelőségeknek is állandó találkozó helyét képezi.

— **Dr. Lendl Adolf** zoológiai intézete (Budapest II. Donáti-utca 7), mely nemcsak hazánkban, de a külföldön is kitűnő hírnévnek örvend, újabb időben ismét rendkívül sok és szép praeparatumot állított elő, minthogy most ismét megkezdődött mindenféle a vadászat és a vadászok minden ritkább madarat és állatot kitömés végett beküldenek a nevezett intézetbe, ahol azokból valóban szép és természetű trophaeákat állítanak elő igen jutányos áron. — Mindenkinnek szives figyelmébe ajánljuk a nevezett intézetet.

— **Vidéken lakó t. olvasóink közül azokat, a kik lapunkkal szemben tartozásban vannak, felkérjük, kegyeskedjenek előfizetéseiket postautalványon beküldeni, mintán azok, a kik a lapot rendesen kapják és azt vissza nem küldték, előfizetőkül jegyeztettek be.**

Táviratok.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósítójától —

Dinamitos csiny.

Budapest, április 15. Athénből jelentik, hogy Metaxas hadügyminiszter robbanószeres levelet kapott. Kezdetben anarchista merényletre gondoltak, később kiderült, hogy gyerekes csinyről van szó. Macedóniába újabb erős martalózcsoapat tört be.

Erzsébetvárosi választás.

Budapest, április 15. Záróra tegnap este 6 órakor. Negyed 7-kor *Heltay* választási elnök kihirdette az eredményt. E szerint összesen leszavazott 2301. — Ebből *Csernátornyra* 1853, *Fektorra* 400 és *Csajághyra* 48, ki visszalépett még délben. — Ennélfogva *Csernátorny* lett az Erzsébetváros országgyűlési képviselője *1405 abszolút többséggel.* — A választás kihirdetése után *Heltay* elnök vezetése alatt deputáció ment az Angol királynő szállóba, hol beszéd kíséretében átnyújtotta *Csernátornynak* a mandátumot, mire *Csernátorny* megilletődve válaszolt: Teljes szívből köszöni azt a megtiszteltetést, mely őt most váratlanul érte. Most már 4-edszer jut be az országházba. Azon lesz, hogy az ország és a kerület érdekeit tőle telhetőleg előmozdítsa, büszke, hogy az Erzsébet-várost képviselheti. Ismételten köszönetet mondott végül. A mandátummal együtt átnyújtották *Csernátornynak Morzsányi* levelét, ki üdvözli *Csernátorny* megválasztásakor.

Hivatalnokok párbaja.

Budapest, ápril 15. Miskolczon Görgey Sándor törvényszéki bíró, Kiss Gyula árvaszéki ülnök kardpárbajt vívtak. Mindketten megsérültek. A párbajra összehozóalkozás adott okot.

A csabai patronátus

Budapest, április 15. *Wlassics* megemmisítette Csaba város azon határozatát, hogy nem fogadja el a királyi adományt patronatusban. „Patronatusi terhek megváltására nézve fölhívta a várost a *Schlauchchal* való egyezkedésre.

Bigott bírósági jegyző.

Budapest, április 15. A budapesti büntető törvényszéknél egy bűnpört tárgyaltak, a melyen a vádlott egy róm. kat. pap volt. Horváth István dr. törvényszéki aljegyző, minthogy a tárgyaláson neki kellett vezetnie a jegyzőkönyvet, mint hithű katolikus lemondott állásáról.

S z i n h á z.

* **Szinészek vizsgálja.** A színészfelvételi vizsgán felvételre Bejczy György, gyakorlati engedélyt pedig Ujházi Margit, Kállay Lujza kaptak.

G S A R N O K.

Utazás a szeszparákkal.

— Egy öngyilkos hagyatékaiból. —

Közli: **Buday Barna.**

Vacsorám után itt ülök szemben a vékony nyaku boros üveggel, a minnek a tartalmától butulni kezd a fejem s ami kis fantázia van benne, az egyszerre szárnyra kél, mint a denevérek, mikor a nap fejébe vágja a hálósapkáját.

Repül-repül a sok bolond gondolat, én meg utánuk s oda jutunk, a hol nekem jól esik.

Nincs senki a sarkamban, a ki oldalba taszítson, ha messze lépek, sőt még önmagammat is kijátszom, mert ott hagyom a vézna testemet, azt a rossz kalitkát, s míg az elcsigázottan hever, mi megyünk a szesz párával fel a mennyországba s nincs az a paradicsom, a melyikbe bele szagolnánk.

Napközben gyáva vagyok, mint az elvert kutya; szemlesütve járok az utcán, mert a tekintet, férfi vagy asszony vesse azt rám, már zavarba hoz. Alázatos vagyok, mint a szatócs, nem ravaszgámból csak azért, mert ez a csunya szokás rajtam ragadt, akár valami éktelen anyajegy. Hangom elfojtódik s vibrál, mikor beszélni kezdek s ilyenkor hirtelen ketté válvá, valamelyik sarokból végtelen megvetéssel mérem végig az én jelentéktelen alakomat, és saját hangom olyan idegenül zug a fejembe, mintha ismeretlen, ostobául kényeskedő ajkak szalasztanák ki.

Asszonyok között szerény vagyok és szolgálilag alázatos — ismét nem lovagiasságból, hanem azért, mert nem merek magamnak magasabb szerepet szánni és ha valaki csak kegyelemmorzsáját hullatja ölembe rokonérzésének, már le vagyok kenyerezve a koldusok hálájára, kiknek egy fillér elég, hogy emberséget fedezzenek fel az emberiségben.

De én csak mosolygok izetlen titokzatozással és nem tudom elgondolni, miért teremtett meg az Isten engemet!

Csupa selejtese, hulladék a tehetségnek, a melyekkel meg vagyok rakodva, teher, amely csak nyom és nem emel; bizonyosan tudom, hogy ha a világ tótágast áll is, én nem leszek több, mint az utolsó utolsója, a kiből a közönségest mindenki kiérzi már messziről, a kivel szóba talán még az utcai leány sem áll, ha egyszer ünnepi felöltőt vehet magára.

(Vége köv.)

Közgazdaság.

A magyar agrár-szocializmus és az örökberlet.

— Irta: **Bartha Mór.** —

(Folytatás.)

7.

De térjünk el e sötét képtől. Tekintsük a mezőgazdasági munkások mozgalmát rokonszenvesnek, jogosnak, vagyis valóban olyanak, melynek komoly és sikerre vezető célja, a társadalmi viszonyok javítása: a birtokos, munkaadó és a munkásszótály egymáshoz- és a közérdekű mezőgazdasághoz való viszonyának olyas rendezése melyből mindenkinek nyugodt megelégedése s egymás iránti kölcsönös megbecsülésöknek biztosított és állandó rendje

áll elő; de egyszersmind úgy, hogy ennek a köz- ennek az imádott hazának, ennek az édes anyaföldnek, a mi drága véren szerzett és mindeddig megtartott Magyarországnak se legyen oka felajdulni azon, hogy hálátlan gyermekei vannak s épen azok, kik kebelén legközvetlenebbül élnek, kiknek ajkáról dült pedig ki a február-eleli agrár-szociális gyűlésen szent- ségtörő káromlás; de a kiktől ne keljen több oka féltetni állami életét, mint a különben is számos és ádáz kül- és bel- ellenségtől; mert itt mindenkinek meg- élhetése, jóléte biztosítva lesz; tehát érzi is mindenki, hogy ennek a szentföldnek, ennek a minden tagját megbecsülő, nagy- lelkű nemzetnek tartozik fentartására s minél nagyobb és maradandóbb fejlesz- tésére minden munkát megtenni szaka- datlanul, még ha az a legnehezebb volna is.

Ilyennek tartsuk mi, mert ilyennek kell lennie a magyar agrár-szocializmus- nak. S hogy ilyen legyen s mint ilyen hozzon áldást a magyar földművelő mun- kás- és földbirtokos osztályra, az ország minden más foglalkozású lakosára, az egész hazára: meg kell menteni tévedéseitől, helyes irányba indítani, szent és köz- czéljában gyámolítani, a haza minden rendű és foglalkozású tagjának; — le- gyenek azok államférfiak, országos vagy egyházi hivatalnokok, társulati alkalma- zotok, kereskedelmi, ipari, gyári vállalko- zás vezetői vagy munkásai — különbség nélkül. Mert Magyarország élete és boldo- gulásának legközelebbi és legfőbb feltétele: a mezőgazdaság. S beismerve azt, hogy mi sem kereskedő, sem iparos, vagy gyár- ország nem vagyunk s földrajzi, természeti helyzetünk, — vagy népünk hajlamánál fogva még sokáig vagy talán sohasem is leszünk azok, legalább oly mértékben — nem, hogy abbéli érdekünk felülhaladná földművelői érdekünket: tehát ezért első-

sorban is mindeneket megtenni minden országlakosnak elengedhetlen tartozása, mint olyanért, melytől egyéb életfentartási ágak itt különben is nagyrészen függnek.

(Folyt. köv.)

Debreczeni városi színház.

Folyószám 202.

Bérlet 150. sz.

Vasárnap, 1897. április hó 18-án,

este 7 órakor rendes helyárrakkal
Serfőzy Zseni, Fenyéri Mór, Haday Sándor
és Rátkay Sándor első feléptével,
— ujdonságul! először: —

A leszámolás.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban.

Irta: Géczy István.

Zenőjét szerz.: Hoós János.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai” nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Ifj. Gily Ede.

Nyílttér.

Selyem-damasztok

65 krtól 14 frt 65 krig méterenként — vala- mint fekete, fehér színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott, damaszt s. a. t. (mintegy 140 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban s. a. t.) a megrendelt árukat pos- tabér és vámmentesen, házhoz szállítva, vala- mint mintákat postafordultával küldik Henne- berg G. (os. és kir. udvari szállító) selyem- gyárai Zürichben. Svájcba címzett leve- lekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 5

NEUMANN M.

Magyarország legnagyobb és legrégebb férfi- és gyermek-ruhák telepe

Debreczen, Főtér, a magy. kir. postával szemben.

Az itt raktáron levő ruhák kizárólagosan csakis jó tartós szövetekből,

LEGDIVATOSABBAN

saját műhelyemben és személyes felügyeletem alatt készülnek el.

A cég fennáll egy félszázad óta és e szakmában a legjobb hirnévnek örvend és szolid készítményei több világ- és ipar- kiállításon ki lettek tüntetve.

Fontos tudnivalók. Minden egyes darabon a legolcsóbb szabott ár látható úgy, hogy minden túlfizetés ki van zárva, tehát engedmény semmi cím alatt nem létezik s úgy biztosítva van a t. vevő közönség minden csalódástól.

366-3-2

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Linimentum Capsici compos.

Ezen hirneves háziszser ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésésként alkalmaztatik köszvényéni, csúznál, tagzaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt (Thüringia).

Debreczeni piac.

Április 8—12. országos vásár.

Gabonavásár.

Buza, piacra hozatott 1650 kgr. I. rendű 7.50, II r. 7.45, III r. 7.40.

Rozs, piacra hozatott 1210 kgr. I. rendű 5.20, II r. 5.15, III r. 5.10.

Kétszeres, piacra hozatott 1340 kgr. I. rendű 6.50, II. r. 6.45, III r. 6.40

Árpa, piacra hozatott 1500 kgr. I. rendű 4.60, II r. 4.45, III r. 4.40.

Zab, piacra hozatott 1420 kgr. I. rendű. 5.60, II r. 5.55, III r. 5.50.

Tengeri, piacra hozatott 2040 kgr. ó-tengeri I. rendű —, II. r. —, III. r. —. Uj tengeri I r. 3.80, II. 3.75 III. kr. 3.70.

Köles 5.—, 4.90, 4.80.
Köleskása 13.—, 12.50, 12.00.
Burgonya 2.— 1.80 1.60

Piaczi árucikkek:

Kilonként: Árpakása 14 32 kr. aszaltszilva 28 kr., asztali dara 16 kr. burgonya 3 kr., borsó szepességi 18 kr., szatmári 20 kr., bab fehér 12 kr., sárga 10 kr. disznó-zsír 68, csukor 44, irós-vaj — frt — kr., köleskása 15 kr., lenese szatmári 20 kr., szepességi 24 kr., liszt Nr. 1. 13½ kr., Nr. 2. 13 kr., Nr. 12½ kr., Nr. 4. 12 kr., Nr. 5. 11½ kr., Nr. 6. 11 kr., olvasztott vaj 80 kr., só darabos 11 kr., darált 12 kr., rizskása 16—32 kr., szappan 22 kr., szalonna sós 60 kr., sótlán 60 kr., kávé 2, frt — kr.

100 kilonként: Bab fehér 12— babsúrga 10.00 burgonya 2.00, só darabos 10.50, só darált 12.00, d. zsír 60—62 frt, széna I. rendű 2.50, II. r. 2.00, III. r. 1.70, szalma I. r. 60 frt. II. r. 50, szalonna sós 56—58 frt, szalonna sótlán 58— frt, háj 60— frt, juh turó 68—, szappan 17.50 frt, aszalt szilva 16— frt, borsó 18.00 frt, lenese 20.00 frt, rizs 18 frt, pirszen 2.00, salgótarjáni 1.50, szalonkószén 1.80, árpakása 16.—.—24.

3837. sz.
1897.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a város tulajdonát képező, a debreczeni 6620. sz. telekjegyzőkönyvben 38. r. sz. 2074. h. r. sz. alatt fölvelt 3360. sorszámú ugynevezett nagy-mester-utcai csordás ház a 199/11265. 896. bkgy. számú közgyűlési határozat értelmében **f. évi április hó 28-án szerdán d. e. 9 órakor** a városház kistermében megtartandó nyilvános árverésen, a számvevői hivatalban megtekinthető feltételek mellett, eladatik.

Miről az árverezni óhajtok azzal értesítetnek, hogy a kikiáltási ár 10.0%-át készpénzben az árvereltető bizottság kezéhez bántapénzül letenni tartoznak.

Debreczen, 1897. évi április 12-én tartott ülésből.

370—2—1

A városi tanács.

KÁVÉ nagybani árak mellett

5 kg. Santos, zöld csak	4 frt	50 kr.
5 " Campinos "	4 " "	" "
5 " Guayaquil halvány "	3 " "	20 " "
5 " Guatemala kek "	3 " "	" "
5 " Arab Mocca valódi "	3 " "	50 " "

bérmertve utánvét mellett, vám külön.

→ Finom ízletességért szavatosság. ←

L. Harling & Co. Hamburg 8.

Eczetgyár.

GERÉBY FÜLÖP

Eczetgyár.

fűszer- és csemege-kereskedése „a három süveg cukorhoz“ Debreczenben, Főter, a városházával szemben.

Ajánlom a kiváló gonddal kezelt mindennemű

fűszer- és csemege-cikkeimet

a legolcsóbb árakon.

A bőjti napokra **halféléket** úgy olajban, mint füstölve, marinírozva vagy kocsonyázva, valamint a **dessert-sajtok** minden fajtát.

A leghiresebb termelőktől

Asztali-, pecsenye-, tokaji és szamorodni boraimat. Francia és magyar pezsgőt, bel- és külföldi likört.

A gazdaközönség figyelmébe!

Építkezéshez szükséges anyagokat ugymint **Hydraulicus és Portland Cementet, kátrányozott fedéllemezeket, Carbolt, Carbolineumot**, minden fajta **firneiszban törött és por festékeket, Linoleum** és más fajta leggyorsabban száradó **szobapadló-lakkjaimat**, valamint **gazdasági vető magvakat** csiraképesség és a legnagyobb tisztaság jótállása mellett.

Teljes tisztelettel

Geréby Fülöp.

368—2—1

Millenniumi kiállításon kitüntetve „Jó munkáért“

NYÁRI JÓZSEF és FIAI

Budapest,

Debreczen,

VI. Podmaniczky-utca 43.

Nagytemplom előtti tér, kereskedelmi akadémia mellett.

Festésre és vegyimosásra

felvállalnak a **legjutányosab** áron mindenféle színehagyott **férfi-, női- és gyermek-ruhákat**, esipkét, szőnyegeket és butorszöveteket, **kézimunkákat**, keztükét és mindenféle **függönyöket** stb.

329—10—8

Női toilettek egészben festetnek és csak az átalakításra szánt ruhát kell felbontani.

Férfi ruhák egészben festetnek.

Vegyileg mosva és tisztítva mindenféle ruha egészben **felbontatlan állapotban** lesz.

Festésünk **szintartó és nem fog**, vegyileg mosott és tisztított tárgyak a szövet minősége szerint **megújítva**, azonnal használható állapotban adatnak vissza.

Gyászra szánt ruhák haladéktalanul festetnek feketére.

Vidéki (postai) megbízásokat egyenesen gyárunkhoz **Tiszafüredre** kérjük küldeni.

Nagyvárad,

Eger,

főut, Orsolya-zárda mellett.

D o b ó - t é r.

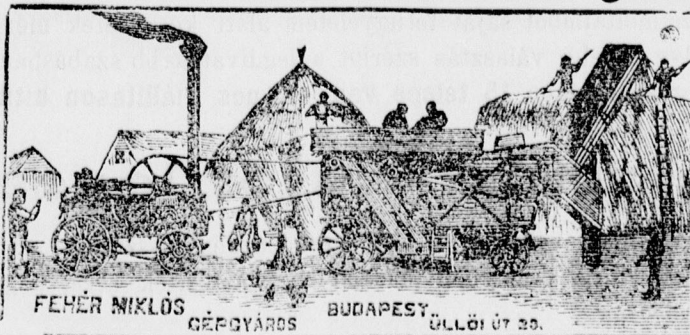
Gyűjtőtelepek az ország több részében.

FEHÉR MIKLÓS gépgyáros

ajánlja

317—12—5

a m. kir. államvasutak gőzcséplőkészleteit,

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁROS BUDAPEST ÜLLŐI ÚT 23.

továbbá a legújabb szerkezeti **magánjárókat** és mindennemű egyéb gazdaságigépeket u. m. : **ekéket boronákat, hengereket, vetőgépeket, (örkular)-körfűrészeket, malomberendezéseket, trieuróket, darálókat, a legjobb perenspora-fecskendőket, szeoskavágókat, bakkerrostákat** stb. stb. kedvező **fizetési feltételek mellett legjutányosabb árakon**, hitelképes vevőknek több évre terjedő részletfizetésre.

Leégett m. kir. államvasuti cséplők keretel készpénzért **bevéltatnak**, valamint régi gépek ujjakkal **becseréltetnek**. Cséplési idényre vevőimnek megbízható gépészekről **szívesen gondoskodom**.

Képes árjegyzék kívánatra bárkinek ingyen és bérmertve.

FEHÉR MIKLÓS

gépgyáros

Budapest, IX. Üllői-ut 23. sz. a „Köztelék“ mellett.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy körülbelül **20 év óta** fennálló **női szabó műhelyemet** megnagyobbítottam, kiváló munkaerőkkel újjá alakítottam.

Műhelyemből kerültek ki az utóbbi évek **legfényesebb színházi öltözékei**, melyek országszerte elismerésben részesültek.

Műhelyemben ezenül is a legnagyobb gondal és a legizlésebb módon készülnek **uti- és utcai ruhák, szalon- és estélyi öltözékek, jelmezek, fantasie-ruhák, színházi és bál belépők.**

Gyászruhák a legrövidebb idő alatt.

Magamat a m. t. közönség régi jó indulatába és további becses pártfogásába ajánlva, maradok

kiváló tisztelettel

Katz Ida

359-3-2

Kossuth utca 2572. szám.

KÖHÖGÉS,

rekedtség és elnyálkásodásnál
a torok és lélegzési szervek
minden zavarainál
melegen ajánljuk

EGGER

kitűnő hatásu

mellpasztilláit.

Kaphatók 25 és 50 kros eredeti dobozokban, minden gyógyszerárban és nevesebb gyógyfűszerüzletben.

Fő és szétküldési raktár

EGGER A. FIAI

Nádor-gyógyszertára,
Budapest, Váci körút 17.

Teutsch B. József

segesvári pinczészetéből több kiállításon a legnagyobb kitüntetést nyert, tisztán kezelt erdélyi valódi hegyi

asztali- és csemege-borokat,

Dr. Szabó Gyula-féle kitűnő

tokaji asszu és szomorodni-borokat, francia és magyar pezsgő-borokat,

továbbá naponként érkező friss

budapesti élesztőt

és tiszta tejszínből készült kitűnő finom **TEA-VAJAT** ajánl:

Csanak József

fűszerkereskedése.

369-2-1

Keil-lakk

(Glasur)

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

1 nagy palaczk ára frt 1.35 kr. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

képkeretek stb. bearanyozására. 1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujjonni befestésére. 1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók:

Szent-Királyi Tivadar czégnél Debreczenben.

321-12-8

15 fióktelep.

Tavasza. = 1897. = Nyárra.

15 fióktelep.

Készen és mérték szerinti megrendelésre.

Alapított
1846-ban.

Kassowitz Fülöp

Alapított
1846-ban.

Magyarország legrégebb és legnagyobb

férfi-, fiu és gyermek-ruhák telepén,

Debreczen, főtér, a Hungáriával szemben

rendelhető és kapható készen **minden versenyt kizárólag legolcsóbban** férfi és gyermekruhák.

Bel- és külföldi szövetmintáimból saját felügyeletem alatt készítették **mérték szerinti megrendelésre** a legfinomabb öltönyöket **22 frttól** kezdve feljebb választás szerint a legdivatosabb szabásban.

Czégem, melynek Magyarországon **15 telepe van, számos kiállításon kitüntetésben részesült.**

Folyton nagy raktár

gyermekruha-különlegességekben.

Nem tetsző megvásárolt árut kicserélek, vagy az értékét készpénzben visszafizetem.

Alólírottak 14 évi működése a helybeli piacon elég biztosíték arra, hogy mindeuki a legszolidabb és legpontosabb kiszolgálásban részesül.

Szíves pártfogást kér, tisztelettel

353-9-4

15 fióktelep.

FÉNYES MÓR

üzletvezető.

15 fióktelep.